

शयेन प्रजननवच्च कृतं भवतीत्येवं स्वमतदार्ढ्यं सम्पादितम् ॥

अत्र सर्वान्नेयत्ववादिनाञ्चोद्यमुद्भावयति । “तदाहुः । व्यृद्धं वा एतत् । अनाग्नेयं वा एतत्क्रियत इति” इति । इति द्वितीयाज्यभागस्याग्नेयत्वं पत्नीसंयाजानां चाग्निन्यक्तत्वं यदि न क्रियते । तदानीमेतत् पुनराधेयमनाग्नेयं स्यात् ॥

एतच्च समृद्धिहीनमितिवादिनाञ्चोद्यन्तस्योत्तरमाह । “नेति ब्रूयात् । अग्निं प्रथमं विभक्तीनां यजति । अग्निमुत्तमं पत्नीसंयाजानाम् । तेनाग्नेयम् । तेन समृद्धं क्रियत इति” [६] इति । एतत्पुनराधेयमस्मदुक्तप्रकारेणाज्यभागयोः पत्नीसंयाजानाञ्च यथापूर्वत्वेऽपि समृद्धिहीनं न भवतीति उत्तरं ब्रूयात् । कथमिति तदुच्यते, प्रथमं यागादौ प्रयाजगतविभक्तीनां सम्बन्धित्वादग्निर्यष्टव्यः । अवसाने च पत्नीसंयाजेषूक्तमग्निं यजेत् । तत्र चाग्निर्हीता गृहपतिरित्याग्नेयो मन्त्र आस्नातः । अत आद्यन्तयोरान्नेयत्वेन तन्मध्यपतितं सर्वमान्नेयं सम्पद्यते । तेन पुनराधेयं समृद्धं कुरुते ।

अत्र मीमांसादशमाध्यायस्य चतुर्थपादे चिन्तितम् ।

बुधन्वत्यादिगुणको देवो वाच्योऽथ केवलः ।

आद्यो देवगुणत्वेन मैवं मन्त्रगुणत्वतः ॥

आधाने पवमानेष्टिष्वजाज्यभागौ प्रकृत्य श्रूयते, बुधन्वत्याग्नेयः कार्यः पावकान् सौम्य इति । तथा पुनराधेयेऽपि श्रूयते, बुधन्वत्याग्नेयस्याज्यभागस्य पुरोऽनुवाक्या भवति । इत्यत्र निगमेषु बुधन्वन्तमग्निमावह पावकवन्तं सोममावहेत्येवं स-